

Utviklingen i duodji – økonomisk rapport for 2010

April 2012

SEG

INNHALDSFORTEGNELSE

SAMMENDRAG.....	3
1.INNLEDNING OG BAKGRUNN.....	4
1.1. Bakgrunn.....	4
1.2. Mandat.....	4
1.3. Forutsetninger.....	4
1.4. Metode.....	5
2. ANALYSE AV DATAGRUNNLAGET.....	5
2.1. Analysegrunnlaget.....	5
2.2. Fordeling av duodjiutøvere i forhold til geografi og kjønn.....	5
2.3. Økonomiske nøkkeltall.....	6
2.4. Andre opplysninger fra søkere.....	9
Vedlegg 1.	11

SAMMENDRAG

Denne rapporten er en økonomisk rapport for utviklingen i duodji for regnskapsåret 2010. Det er tidligere gjennomført tilsvarende gjennomgang av den økonomiske situasjonen i 2006, 2007, 2009.

Av 64 registrerte navn i duodjiregisteret er det kommet inn 59 besvarelser. Av disse besvarelsene er 53 besvarelser benyttet som datagrunnlag for opplysninger om geografi, kjønn, produksjonslokaler, salgskanaler og kompetanse, mens 48 besvarelser er lagt til grunn for den økonomiske vurderingen. Antall besvarelser for 2010 tilsvarer antall besvarelser for 2009.

Fortsatt er det flest besvarelser fra Kautokeino og Karasjok. Antallet besvarelser fra Kautokeino har økt betydelig, samtidig som det er en reduksjon i besvarelsene utenom Kautokeino og Karasjok.

Det er fortsatt størst andel kvinner som svarer, med en andel på 2/3 av besvarelsene.

Salgsinntektene for egenprodusert duodji har totalt sett økt i 2010, sammenlignet med 2009. Men salgsinntekten i snitt per utøver er om lag på samme nivå som i 2009.

Når det gjelder salgsinntekt fordeler størstedelen av duodjiutøvere seg enten i gruppen som har salgsinntekt under kr. 100 000 eller i gruppen som har en salgsinntekt over kr. 250 000. I disse to sjiktene ser vi en økning i antall utøvere. Mellomsjiktet, det vil si de som tjener kr. 100 000-250 000, er liten og stabil sammenlignet med tidligere år.

Salgsinntektene for egenprodusert duodji har holdt seg svært stabil i perioden 2008-2010.

I gjennomsnitt er driftsresultatet på kr. 98 553 i 2010. Det er noe over driftsresultatet for 2009, men under tallene for 2008. Det er en økning i antall utøvere som viser til et negativt driftsresultat, med fire utøvere i 2010 mot to utøvere i 2009.

De totale salgsinntektene er i 2010 på kr. 275 681, som gir en gjennomsnittlig økning på kr. 25 000 fra 2009.

Godt under halvparten av de som deltar i undersøkelsen oppgir å ha inntekt utenom duodji. Den gjennomsnittlige lønnsinntekten utenom duodji ligger på kr. 183 101, som er en økning fra 2009. Salgsinntektene for egenprodusert duodji for denne gruppen er redusert i snitt med kr. 40 000 fra 2009 til 2010 og de ligger også under snittet i salgsinntekter for gruppen som helhet.

Fortsatt har de fleste som har svart på spørsmålet om produksjonslokaler, sine egne lokaler. Antall besvarelser på dette spørsmålet er imidlertid lite.

Når det gjelder salgskanaler er fortsatt direkte salg til kunder, også gjennom egen salgsbod og i butikk den viktigste salgskanalen for duodjiutøverne. Til tross for at en generell tendens i samfunnet for øvrig til at internett er en viktig salgskanal, så er denne mindre viktig blant duodjiutøverne.

Avslutningsvis er det en betydelig økning i antall svar om kompetanse innen duodji. Hver fjerde utøver har enten fagbrev og/eller høyere utdanning innen duodji, men fortsatt er størstedelen uten formell utdanning innen duodji.

1. INNLEDNING OG BAKGRUNN

1.1. Bakgrunn

Rapporten som foreligger viser den økonomiske utviklingen innen duodjinæringen for 2010 og gjennomføres av Samisk nærings- og utredningssenter (SEG) etter avtale med Sametinget.

Det ble gjennomført tilsvarende undersøkelser første gang i 2006 og senest for året 2009.

Sametinget og næringsorganisasjonene i duodji (Landsorganisasjonen Sámiid Duodji og Duojáriid ealáhussearvi) inngikk den 29. mars 2005 en næringsavtale for duodji. Det ble gjort endringer i avtalen 19. mars 2007 som ble gjeldende fra 1. januar 2008. Forhandlinger med utgangspunkt i næringsavtalen skal gjøres på bakgrunn av en felles beskrivelse av næringens økonomiske situasjon. Denne rapporten skal bidra til å beskrive duodjinæringens økonomiske situasjon.

1.2. Mandat

Mandat for utarbeidelse av denne rapporten er å sammenstille en rapport om den økonomiske utviklingen i duodji for 2010. På bakgrunn av skjemaer som Sametinget sender ut til utøvere i duodjiregisteret skal vi gi en felles beskrivelse av duodjinæringens økonomiske utvikling i forhold til

- den kjønnsmessige og geografiske fordelingen av respondenter,
- utøvernes salgsinntekter, driftsresultat, lønnsomhet
- informasjon om produksjonslokaler, salgskanaler og kompetanse.

Oppdraget skal være fullført 16. april 2012 og rapporten skal foreligge på norsk og samisk.

1.3. Forutsetninger

Sametinget, duodjiorganisasjonene Duojáriid ealáhussearvi og Landsorganisasjonen Sámiid Duodji inngikk den 29. mars 2005 en næringsavtale for duodji.

I følge avtalen bevilges det driftstilskudd til duodjiutøvere forutsatt at utøver er registrert i duodjiregisteret. Følgende vilkår er satt for opptak i duodjiregisteret:

- At søker må oppfylle kriterier for registrering i Sametingets valgmanntall, men trenger ikke å være innført i manntallet. I spesielle tilfeller kan det dispenseres fra dette kravet.
- Å ha et enkeltpersonforetak og være innført i merverdiavgiftsmanntallet.
- Omsetting av egenprodusert duodji basert på samisk kultur og tradisjoner på minimum kr. 50 000 eks. mva.
- Dokumentasjon ved egenerklæring om realkompetanse og/eller dokumentasjon av formell kompetanse i samisk duodji.
- Søkere som mottar driftstilskudd er pliktig til å gi nødvendige opplysninger i forbindelse med utarbeidelse av økonomisk rapport.

Det ble brudd i forhandlingene i 2009 om en næringsavtale for regnskapsåret 2010. Det førte til at avtalen for foregående år ble forlenget og Sametingsplenum la inn postene i budsjettet for 2010 (se vedlagt pressemelding).

1.4. Metode

Innhenting av opplysninger som grunnlag for å lage en økonomisk rapport er en del av "Søknad om tilskudd over næringsavtalen – velferdsordninger, driftstilskudd, godkjenning i duodjiregisteret og salgsorganisasjoner". Søkere som mottar driftstilskudd er i følge kriteriene for tilskudd pliktig til å gi nødvendige opplysninger i forbindelse med utarbeidelse av en økonomisk rapport for duodjinæringen.

Sametinget har utformet skjema for 2010 og mottar besvarelsene fra utøverne. I skjemaet er informantene bedt om opplysninger om hvilke produksjonslokaler de benytter, rangering av deres viktigste salgskanaler, om de har formell kompetanse innen duodji, opplysninger om inntekt knyttet til egenprodusert duodji og evt. opplysninger om inntekt utenom duodji.

2. ANALYSE AV DATAGRUNNLAGET

2.1. Analysegrunlaget

I duodjiregisteret var det pr. 31.12.2011 registrert 64 navn og i følge Sametingets årsmelding for 2010 var det 57 som hadde søkt om driftstilskudd i 2010.

Det er kommet inn svar fra 59 personer. Av disse var 53 av de mottatte besvarelsene vurdert som så tilstrekkelig utfylt at de blir tatt med i deler av vurderingen, det vil si i forhold til geografi, kjønn, produksjonslokaler, salgskanaler og kompetanse. Når det gjelder den økonomiske vurderingen av materialet, er 48 besvarelser lagt til grunn for analysen.

2.2. Fordeling av duodjiutøvere i forhold til geografi og kjønn

2.2.1 Geografisk fordeling

I de tidligere årene har kommunene i Indre Finnmark, med Kautokeino og Karasjok, stått for de fleste svarene. Tabell 1 gir en oversikt over den geografiske fordelingen blant årets besvarelser.

Tabell 1: Fordeling av duodjiutøvere geografisk

Kommune/område	Antall	Prosent
Karasjok	10	19 %
Kautokeino	34	64 %
Andre	9	17 %
Sum	30	100

Det er en klart størst andel duodjiutøvere fra Kautokeino. Duodjiutøverne fra Karasjok og Kautokeino utgjør alene 83 % av alle som deltar i undersøkelsen. I gruppen *andre* inngår svar fra kommuner i Troms fylke og fra Nord-Trøndelag. Sammenlignet med 2009 har svarandelen fra Kautokeino økt betydelig, samtidig som andelen svar fra kommuner utenom Karasjok og Kautokeino er redusert.

2.2.2 Kjønnsmessig fordeling

Tabell 2 viser den kjønnsmessige fordelingen av svarene.

Tabell 2: Kjønnsmessig fordeling av svar

Kjønn	Antall	Prosent
Kvinne	35	66 %
Mann	18	34 %
Sum	53	100 %

Den kjønnsmessige fordelingen viser at 2/3 av de som deltar i undersøkelsen er kvinner. Dette er tilnærmet likt tidligere år.

2.3. Økonomiske nøkkeltall

2.3.1 Salgsinntekter

De 48 duodjiutøverne som har oppgitt salgsinntekten har en samlet salgsinntekt fra egenprodusert duodji på kr. 8 796 102. Gjennomsnittlig har hver utøver solgt for kr. 183 252.

Tabell 3: Salgsinntekt egenprodusert duodji og gjennomsnitt pr. duodjiutøver

Egenprodusert duodji	Antall	Kr.
Totalt	48	8 796 102
Gjennomsnitt pr. utøver	48	183 252

Sammenligner en tall fra 2009, ser man at salgsinntekten for egenprodusert duodji i 2010 totalt sett har økt. Gjennomsnittet pr. utøver ligger omtrent på samme nivå som i 2009, med kun en mindre nedgang i 2010.

Tabell 4: Salgsinntekt egenprodusert duodji totalt og gjennomsnitt 2007-2010

Egenprodusert duodji	2007	2008	2009	2010
Totalt	4 795 246	6 068 786	8 679 432	8 796 102
Gjennomsnitt pr. utøver	165 353	183 903	184 669	183 252

Materialet viser at det er store variasjoner i salgsinntektene mellom søkerne. Tabell 5 viser fordeling av salgsinntekt pr. duodjiutøver etter intervall.

Tabell 5: Salgsinntekt pr. duodjiutøver fordelt etter intervall

Fordeling salgsinntekt	Antall 2010	2010 %	Antall 2009	Antall 2008	Antall 2007
50 000 - 100 000	20	42 %	19	12	14
100 000 - 150 000	8	17 %	7	7	6
150 000 - 250 000	5	11 %	8	6	3
over 250 000	14	30 %	13	8	6
Sum	47	100 %	47	33	29

I materialet var det en utøver som oppga salgsinntekt under kr. 50 000 og er ikke med i tabellen. Tabellen viser at flest utøvere har en inntekt i sjiktet mellom kr. 50 000 og kr. 100 000.

Sammenligner en tallene fra tidligere år, så ser det til å være en tendens til at antallet utøvere med inntekt i de midtre sjiktene holder seg stabil. I gruppen med inntekt mellom kr. 100 000 og kr. 250 000 er det omtrent samme antall de siste fire årene. Endringen er at flere utøvere legger seg enten i sjiktet med lavest inntekt eller blant de med inntekt over kr. 250 000. Materialet gir dessverre ikke grunnlag for å si noe mer om hva denne endringen skyldes.

2.3.2. Driftsresultat

Samlet oversikt over duodjiutøvere som oppfyller vilkårene for å motta driftstilskudd er gjengitt i tabell nedenfor. Tabellen viser nøkkeltall basert på salgsinntekt for egenprodusert duodji, offentlige driftstilskudd, totale salgsinntekter, driftskostnader og driftsresultat. Tabellen viser også høyeste og laveste verdi innen den enkelte kategorien.

Tabell 6: Nøkkeltall i gjennomsnitt for regnskapsåret 2010

	Salgsinntekt egenprodusert duodji	Offentlig driftstilskudd	Totale salgsinntekter	Driftskostnader duodji	Driftsresultat
Gjennomsnitt (N=48)	183 252	72 483	275 681	187 823	98 553
Høyeste verdi	728 368	280 000	1 310 101	1 172 151	466 110
Laveste verdi	31 236	20 400	52615	9 116	-177 272

Driftsresultatet varierer fra et underskudd på kr. 177 272 til et overskudd på kr. 466 110. Det er fire informanter som viser til et negativt driftsresultat.

Tabell 7 nedenfor viser nøkkeltallene for de fire siste årene i gjennomsnitt pr. utøver.

Tabell 7: Nøkkeltall for utøvere 2007-2010

	Salgsinntekt egenprodusert duodji	Totale salgsinntekter	Driftskostnader duodji	Driftsresultat
Gjennomsnitt 2010 (N = 48)	183 252	275 681	187 823	98 553
Gjennomsnitt 2009 (N = 47)	184 669	250 480	185 439	83 684
Gjennomsnitt 2008 (N = 29)	183 903	250 429	141 828	108 581
Gjennomsnitt 2007 (N = 29)	165 353	245 984	153 828	94 216

Tabellen viser at salgsinntektene fra egenprodusert duodji har holdt seg stabil de siste tre årene, mens de totale salgsinntektene har økt noe det siste året. Driftskostnadene har økt i perioden fra 2008, men holder seg relativt likt i 2009 og 2010.

Driftsresultatet varierer noe i løpet av de siste fire årene, med økning fra kr. 83 684 i 2009 til kr. 98 553 i 2010.

2.3.3. Lønnsinntekt utenom duodji

Det er 27 som har svart på om de har inntekt utenom duodji og av disse har fire oppgitt kr. 0 i inntekt. Det betyr at godt under halvparten av de som deltar i undersøkelsen oppgir inntekt utenom duodji (N=23).

Tabell 8: Nøkkeltall for søkere med lønnsinntekt utenom duodji.

	Salgsinntekt egenprodusert duodji	Totale salgsinntekter	Driftskostnader duodji	Driftsresultat	Lønnsinntekt utenom duodji
Gjennomsnitt 2010 (N = 23)	160 774	248 532	206 126	65 096	183 101
Gjennomsnitt 2009 (N = 29)	200 375	271 607	199 888	79 370	151 715
Gjennomsnitt 2008 (N = 15)	186 841	254 553	136 155	118 398	154592
Gjennomsnitt 2007 (N = 15)	154 659	242 883	153 999	92 866	101 338

Av de som oppgir å ha inntekt utenom duodji gir tallene for 2010 en gjennomsnittlig lønnsinntekt utenom duodji kr. 183 101. Dette er en økning fra året før. Tabellen viser i tillegg at for nevnte gruppe har salgsinntektene for egenprodusert duodji, de totale salgsinntektene samt driftsresultatet gått ned sammenlignet med tallene for 2009.

Det er ingen betydelig forskjell mellom gruppen som har oppgitt lønnsinntekt utenom duodji sammenlignet med gruppen som helhet, jfr. Tabell 7 ovenfor.

2.4. Andre opplysninger fra søkere

2.4.1 Produksjonslokaler

Opplysning om hvorvidt utøverne har egne eller benytter felles produksjonslokaler er av betydning for avtalepartene. Det er derfor spurt om hvorvidt de har egne, bruker felles lokaler eller leier produksjonslokaler.

Tabell 9: Antall og prosentvis fordeling av duodjiutøvere med egne, felles eller leide produksjonslokaler

	Egne lokaler	Felles lokaler	Leier egne lokaler	Verken egne/felles lokaler	Sum
Antall	21	3	3	4	31
%-vis fordeling	68	10	10	12	100

Besvarelsene har vært noe mangelfull. En svarprosent på 67 % så ser en tendensen til at flertallet har egne produksjonslokaler. Det stemmer overens med fjorårets rapport og indikerer ingen store endringer fra tidligere år.

2.4.2. Salgskanaler

Søkerne er bedt om å oppgi de viktigste salgskanalene hvor verdien 1 er viktigst og verdien 6 er minst viktig. De er bedt om å svare innenfor seks mulige salgskanaler som er gjengitt i tabell nedenfor. Totalt sett er det en stor andel som har besvart, men av tabellen kan vi se at svarandelen endres i og med at svært få har fylt ut tabellen fullstendig, er det ikke mulig å beregne gjennomsnittstall for hver salgskanal.

Tabell 10: Fordeling av oppgitte salgskanaler for duodjiutøvere (1 er viktigst - 6 minst viktig).

	Direkte til kunde	Egen salgsbod	Butikk	Messer	Postordre	Internett
Viktigst 1	26	10	10	7	4	3
2	13	2	7	9	3	5
3	1	3	4	12	4	3
4	1	6	1	4	8	3
5	2	3	4	6	7	5
Minst viktig 6	2	11	8	4	7	11
Antall svar	45	35	34	42	33	30

Salg direkte til kunde dominerer fortsatt som viktigste salgskanal, etterfulgt av egen salgbod, butikk og messer. Videre tyder tallene på at salg via postordre og internett fortsatt er mindre viktig.

2.4.3. Kompetanse

Som tidligere år ble det også nå spurt om hvilken utdanning utøverne har, om de har/ikke har fagbrev innen duodji og/eller om de har høyere utdanning innen duodji. Tilbakemeldingen viser til en svarprosent på ca. 95 %, noe som er en kraftig økning i antall svar sammenlignet med tidligere år. Svarene viser til at 12 har oppgitt å ha fagbrev og 11 har oppgitt å ha høyere utdanning innen duodji. Det er derimot ikke noe som tyder på at det er en sterk sammenheng mellom det å ha fagbrev i duodji og ha høyere utdanning innen duodji. Kombinasjonen fagbrev og høyere utdanning var sammenfallende for fem av respondentene. Det var 38 som hadde oppgitt og hverken ha fagbrev eller høyere utdanning innen duodji.

Vedlegg 1.

Preassadieđáhus • Pressemelding

Beaivi/Dato: 18.08.2009 Min čuđ./Vár ref.: 09/2954 - 6
Guláhallanohmmoš/Kontaktperson: Medlem i Sametingsráđet Vibeke Larsen tf. 94 13 01 16

Brudd i forhandlingene om en ny næringsavtale for duodji for 2010

Det er kommet til brudd i forhandlingene om en ny næringsavtale i duodji mellom Sametinget og duodjiorganisasjonene Sámiid duodji og Duojáriid ealámssearvi.

Sametingets tilbud var på 9,8 millioner, en på økning på 0,6 millioner eller 6,4% i forhold til årets avtale.

Vibeke Larsen beklager dette bruddet. Hun mener at tilbudet var et godt tilbud fordi man styrket driftsstøtteordningen og organisasjonsstøtten til de samiske duodjiorganisasjonene.

Bakgrunnen for bruddet lå i at organisasjonenes krav om en egen markedskonsulent ikke ble imøtekommet. Sametinget mener at man bør bruke og videreutvikle de eksisterende kanalene for salg og markedsføring og ikke etablere en ny ordning.

Næringsavtalen har som hensikt å styrke duodji som næring og kulturbærer.

Sametingsråd Vibeke Larsen kan gi ytterligere kommentarer til media og presse.